

Raport z Papui Zachodniej 2024 – 3

12 lutego 2024

W trzeciej i ostatniej części przeglądu wiadomości z Papui Zachodniej dotyczącego okresu sierpień-grudzień 2023 roku prezentujemy wiadomości dotyczące prawa do ziemi, praw tradycyjnych, ochrony środowiska i indonezyjskiej praktyki podziału prowincji. Naszą podróż zaczniemy jednak od zestawienia wiadomości okolicznościowych, dyplomatycznych i wątków informacyjnych dotyczących Polski.

1 GRUDNIA 2023 ROKU – DZIEŃ PODNIESIENIA FLAGI PAPUI ZACHODNIEJ

1 grudnia 1961 roku to Dzień Niepodległości Papui Zachodniej. W tym dniu, 62 lata temu, Rada Nowej Gwinei po raz pierwszy podniosła flagę „Gwiazdy Porannej” na terenie Papui Zachodniej.

Narodziły się załączki nowego państwa. Gdyby Indonezja nie najechała naszej ziemi – głoszą Papuasi z Zachodniej Nowej Gwinei – Papua Zachodnia stałaby się pierwszym niepodległym państwem melanezyjskim – przed Vanuatu, Wyspami Salomona, Fidżi czy Papua-Nową Gwineą.

Na początku lat 1960. holenderska administracja rezydująca w Zachodniej Nowej Gwinei przyśpieszyła program cedowania suwerenności na Papuę Zachodnią. Jednocześnie niderlandzcy politycy znaleźli się pod presją krajów zachodnich nerwowo naciskanych przez władze Indonezji, które w ramach imperialnej polityki chciały zawłaszczyć terytoria rdzennych mieszkańców Papui Zachodniej.

W odpowiedzi na niepewną sytuację międzynarodową, politycy i działacze społeczni z Papui Zachodniej zmobilizowali się, aby

potwierdzić swoje intencje i obwieścić je światu. Najpierw w październiku podczas Kongresu Ludu Papui ogłosili Manifest Papuaski, a następnie, dokładnie 1 grudnia 1961 roku, pod auspicjami papuaskiej Rady Nowej Gwinei i urzędników holenderskich wzięli udział w podniesieniu niepodległościowej Flagi Papui Zachodniej. W trakcie ceremonii odśpiewano również hymn Papui Zachodniej.

Historyczne podniesienie flagi Papui Zachodniej, poprzedzone rokiem intensywnych prac nad przyszłą niezależnością Papui Zachodniej, która nastąpiłaby najpóźniej do 1970 roku, zostało wkrótce zniweczone przez rejteradę niderlandzkich władz w Hadze, które weszły w układ z Indonezją i Stanami Zjednoczonymi podpisując „Porozumienie z Nowego Jorku”. Dramat, który wówczas się rozpoczął, przypieczętowany złamaniem prawa międzynarodowego przez Organizację Narodów Zjednoczonych, przyniósł indonezyjską okupację Papui Zachodniej i brutalną pacyfikację jej ludności, która kosztowała życie ponad 120 tys. rdzennych mieszkańców Papui Zachodniej.

W ramach akcji solidarnościowej „Global Flag Raising for West Papua” ludzie na całym świecie podnoszą i wywieszają flagę Papui Zachodniej, aby uhonorować jej prawo do niepodległości, zwrócić uwagę społeczności międzynarodowej na łamanie praw człowieka przez administrację Indonezji i wreszcie skłonić ją do naprawienia nadużyć prawnych wobec Papui Zachodniej i przywrócenia jej prawa do dekolonizacji.

Rada Miasta Oxford w Wielkiej Brytanii ponownie w ramach wsparcia i uznania dla Papui Zachodniej, w jej wysiłkach na rzecz uzyskania niepodległości, podniosła flagę Papui Zachodniej.

Erzsébet Köhler to wierna przyjaciółka Papui Zachodniej z Węgier. W ostatnich dniach, tak jak co roku, stojąc pośród malowniczej zabudowy Budapesztu, stolicy Węgier, podniosła Flagę Papui Zachodniej. Jak deklaruje „jej modlitwy są z braćmi i siostrami z Papui Zachodniej każdego dnia”.

Flaga Papui Zachodniej w ramach Globalnego Dnia Podniesienia Flagi Papui Zachodniej, zwanego również „Dniem Niepodległości Papui Zachodniej” podnoszona jest regularnie w centralnej Polsce od dziesięciu lat. Po lewej stronie widzimy Rafała Szymborskiego wieloletniego działacza Free West Papua Campaign Poland, który podniósł flagę Morning Star/BintangKejora/Bintang Fajar w tym roku. Dziesięć lat temu zrobił dokładnie to samo

podczas aukcji solidarnościowej w Warszawie w gronie poetów, artystów i osób zaangażowanych społecznie i politycznie.

„PAPUASI DOMAGAJĄ SIĘ NIEPODLEGŁOŚCI” – AUDYCJA O PAPUI ZACHODNIEJ W „PODRÓŻY BEZ PASZPORTU”

W jednym z grudniowych odcinków na kanale Podróż bez Paszportu redaktor Mateusz Grzeszczuk rozmawiał z dr. Łukaszem Stachem o Papui Zachodniej. W trakcie rozmowy „Papuasi domagają się niepodległości. Konflikt z Indonezją – Papua Zachodnia chce wolności” Pan Łukasz Stach poruszył szereg zagadnień związanych z historycznym statusem Papui Zachodniej, a także z aktualną sytuacją na terytorium zajmowanym od lat 1960 przez administrację Indonezji. Słuchając audycji w wersji oryginalnej oraz we formie podcastu, usłyszymy między innymi o machinacjach prawnych i geopolitycznych wokół Papui Zachodniej w latach 1960., a także o nadużyciach indonezyjskich sił zbrojnych wobec rdzennych mieszkańców obszaru. W niespełna półgodzinnej rozmowie znalazło się dużo informacji i wiadomości, wciąż nie wystarczająco znanych w Polsce.

„Podróż bez Paszportu”, jak opisuje autor formatu „to miejsce dla tych, którzy są zainteresowani stosunkami międzynarodowymi, historią i szeroko pojętą geopolityką”. We wcześniejszych rozmowach z Łukaszem Stachem w „Podróżach bez Paszportu” pojawiły się m.in. tematy Filipin, Marawi, Aceh i Bougainville

„W POSZUKIWANIU NIEPODLEGŁOŚCI PAPUI ZACHODNIEJ” – ARTYKUŁ OPUBLIKOWANY NA ŁAMACH „DZIKIEGO ŻYCIA”

W listopadowym numerze „Dzikiego Życia” (listopad 2023, nr

11/353) ukazał się artykuł „W poszukiwaniu niepodległości Papui Zachodniej” autorstwa Damiana Żuchowskiego. W piśmie tym poruszono różne konteksty walki o suwerenność, samowystarczalność, samostanowienie oraz dziedzictwo przyrodnicze Papui Zachodniej; terytorium, ludu i narodu od lat 1960 okupowanego przez administrację Indonezji.

W pierwszym rozdziale opisano tło złamania prawa międzynarodowego w kontekście dekolonizacji Papui Zachodniej, odnosząc się do wątków polskich i działalności Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP). W drugim rozdziale opisano status Zachodnich Papuasów jako rdzennych mieszkańców, narażonych na presję władz państwowych i korporacyjnych, dążących do drenowania lokalnych wspólnot i środowiska z zasobów naturalnych (górnictwo, plantacje palmy oleistej, wyrąb lasów). W trzecim rozdziale opisano program „Zielonej Wizji Państwa” oficjalnego programu politycznego Zjednoczonego Ruchu Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP) zaprezentowanego w 2021 roku w Glasgow.

W rozdziale czwartym zadając pytanie „Jak Papua Zachodnia może przysłużyć się światu?” zwrócono uwagę na deklarację zaangażowania się Papui w problemy nękające Wąskie Wodny Oceanu Spokojnego, w awiturystrykę i projekty ochrony żółwi; opisano inicjatywę Titusa Pekei wpisania tradycyjnych toreb Noken na

listę Światowego Dziedzictwa Ludzkości.

RAFAŁ SZYMBORSKI O KSIĄŻCE DOTYCZĄCEJ MICHAELA ROCKEFELLERA

Rafał Szymborski, koordynator Free West Papua Campaign Poland podzielił się swoimi wrażeniami z lektury książki Carla Hoffmana „Tajemnica zaginięcia Rockefellera”:

„Hoffman opisuje niezwykłą kulturę Asmatów – ludu słynącego z niezwykłych totemicznych rzeźb, zamieszkującego wybrzeża Morza Arafura. Z tym właśnie rdzennym ludem splątały się losy Michaela Rockefellera, który eksplorował Regencję Asmat, poszukując artefaktów, mających sakralne znaczenie w ich obrzędowości. W tym regionie zginął w wieku 23 lat w tajemniczych okolicznościach, tę zagadkową śmierć Hoffman stara się wyjaśnić.

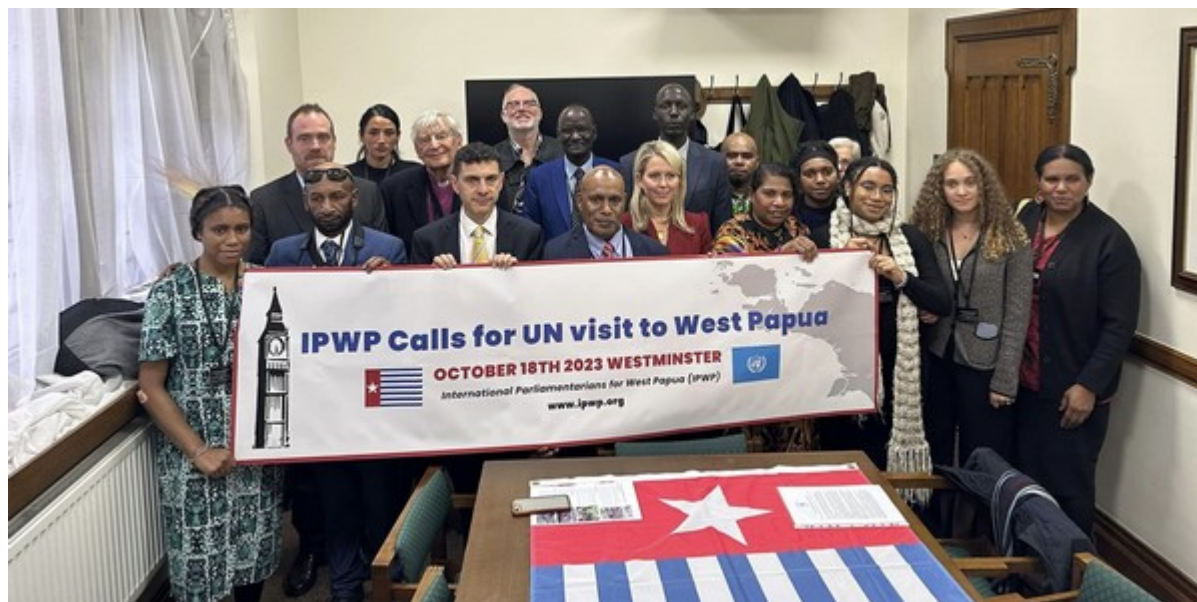
Ponadto książka znakomicie ilustruje transformacje społeczne i cywilizacyjne, jakie dokonują się nie tylko w regionie Asmat, ale w całej okupowanej przez Indonezję Papui Zachodniej. Możemy zrozumieć lepiej dzieje tej brutalnej kolonizacji i akulturacji, ale także istotę problemów, jakim stawiają czoła Asmaci (AIDS, syndrom niedożywienia i choroby zakaźne, uzależnienie od tytoniu -rozdawanego masowo już od czasów holenderskiej kolonizacji, czy zaśmiecenie wybrzeża plastikowymi odpadami). W tę problematykę wplecione są egzystencjalne rozważania autora”.

Warto podkreślić, że Michael Rockefeller, wywodził się ze znanej amerykańskiej rodziny Rockefellerów. Był synem wieloletniego gubernatora Nowego Jorku oraz wiceprezydenta Stanów Zjednoczonych, Nelsona Rockefellera. Na początku lat 1960. zaangażował się w badania geograficzne, kulturalne i etnologiczne w Papui Zachodniej. Stał się z czasem kolekcjonerem tradycyjnych artefaktów z Nowej Gwinei. Jego tajemnicze zaginięcie w listopadzie 1961 roku stało się

przyczyną licznych spekulacji. Pogłoski o zabiciu Amerykanina przez Asmatów i jego „zjedzeniu”, były jedną z podwalin stworzenia i podtrzymywania „wizji prymitywnych ludów Papui”, która z kolei usprawiedliwiała zabór terytorialny Papui Zachodniej i grabież jej surowców. Sześć lat po zaginięciu Michaela Rockefellera, a tuż po zamachu stanu w Indonezji, jego wuj i młodszy brat jego ojca, David Rockefeller, przewodniczył w konferencji w Genewie, podczas której przy udziale indonezyjskiej delegacji, przydzielono zagranicznym przedsiębiorstwom i korporacjom prawo do eksploatacji indonezyjskich i papuaskich zasobów.

SPOTKANIA DYPLOMATYCZNE IPWP ORAZ ILWP: „WEZWANIE ONZ DO WIZYTY W PAPUI ZACHODNIEJ”

W dniu 18 października 2023 roku w Brytyjskim Parlamencie spotkali się prawnicy z Międzynarodowych Prawników dla Papui Zachodniej (ILWP) oraz parlamentarzyści zrzeszeni w grupie Międzynarodowych Parlamentarzystów dla Papui Zachodniej (IPWP), działający na rzecz przywrócenia samostanowienia Papui Zachodniej wraz z przedstawicielami Rządu Tymczasowego Papui Zachodniej, afiliowanego przy Zjednoczonym Ruchu na rzecz Wyzwolenia Papui Zachodniej (ULMWP). W trakcie wydarzenia zainicjowano „Wezwanie Organizacji Narodów Zjednoczonych do wizyty w Papui” (Calls for UN visit to West Papua).

ULMWP było reprezentowane przez Benny'ego Wendę, przewodniczącego organizacji i Tymczasowego Prezydenta; Orideka Apa, Szefa Misji ULMWP do Unii Europejskiej; Rakiego Apa, rzecznika Free West Papua Campaign i Green State Vision; a także Erisama Apa, członka Free West Papua Campaign Nederland. Środowisko IPWP reprezentowali m.in. Alex Sobel (parlamentarzysta, Wielka Brytania); Gorka Elejebarrieta (senator, Kraj Basków/Hiszpania); Carles Puidgemont (europarlamentarzysta; Katalonia/Hiszpania). W roli przedstawicielki ILWP wystąpiła Jennifer Robinson.

Uczestnicy inauguracji wezwali do wywarcia wpływu na Indonezję, aby ta jako „państwo demokratyczne” umożliwiła Radzie Praw Człowieka ONZ złożenie wizyty w Papui Zachodniej w celu zbadania przypadków naruszeń praw człowieka.

MATTHEW WALE ZDEGUSTOWANY REJTERADĄ I MILCZENIEM PREMIERA WYSP SALOMONA NA TEMAT PAPUI ZACHODNIEJ PODCZAS ZGROMADZENIA OGÓLNEGO ONZ

Matthew Wale, lider Opozycji na Wyspach Salomona, zauważył, że w tegorocznym wystąpieniu Wysp Salomona na forum Zgromadzenia

Ogólnego ONZ zabrakło istotnego nawiązania do Papui Zachodniej. Podczas gdy Manasseh Sogavare, premier Wysp Salomona wspominał słusznie o Nowej Kaledonii i Polinezji Francuskiej, to jednak – jak ze smutkiem odnotował Wale – nie uwzględnił w swoim wystąpieniu trudnej sytuacji w Papui Zachodniej.

Zdaniem Matthew Wale, Papua Zachodnia przeżywa opresyjne i systematyczne rządy indonezyjskie, utrzymywane dzięki przemocy. To, co przeżywają Zachodni Papuasi, nie da się porównać z pozostałymi przypadkami współczesnego kolonializmu na Pacyfiku i w Melanezji.

FIASKO SPECJALNEJ AUTONOMII: INDONEZYJSKIE WŁADZE ODMAWIAJĄ AKREDYTACJI NIEWYGODNYCH URZĘDNIKÓW MRP

Program Specjalnej Autonomii dla Papui (Otsus) jest szeroko kontestowany w łonie społeczeństwa zachodniopapuaskiego. Tak się dzieje nawet w kręgach urzędników, pełniących swą funkcję w ramach struktur państwowych Zjednoczonej Republiki Indonezji. Specjalista w dziedzinie prawa konstytucyjnego dr Yusak Elisa Reba twierdzi, że Ministerstwo Spraw Zagranicznych (Kementerian Dalam Negeri) nie ma podstaw prawnych do odmówienia prawa do pełnienia funkcji 8 przedstawicielom Zgromadzenia Ludu Papui (MRP – Majelis Rakyat Papua), którzy otrzymali mandat do pełnienia funkcji w latach 2023-2028. Według niego wybór przedstawicieli MRP stanowi formę autonomii ludu papuaskiego, tak więc członkowie izby MRP są wybierani przez lud, a nie indonezyjskie władze centralne. Tym 8 osobom odmówiono prawa do pełnienia swej funkcji, dlatego że w przeszłości odrzucali oni OTSUS, a więc tzw. Specjalną Autonomię narzucaną mieszkańcom Papui Zachodniej przez władzę w Dżakarcie. Lokalnymi papuaskimi przedstawicielami, którzy

znaleźli się na liście osób niepożądanych z tego powodu, są: Yuliyus Bidana, Pastor Warius Biniluk, Daud Wenda, Benny Sweny, Yoel Luiz Mulait, Saiful Islam Al Payage (Pokja Agama – przedstawiciel grupy roboczej do spraw religijnych), Orpa Nari (Pokja perempuan – przedstawicielka grupy roboczej do spraw kobiet), a także Robert Dieudonne Wanggai (Pokja adat – grupa robocza do spraw prawa zwyczajowego).

Dr Yusak Elisa Reba, jako doradca (pomocnik Dziekana Wydziału I Prawa Uniwersytetu Cenderawasih), przekonuje, że decyzja Ministra Spraw Wewnętrznych Indonezji jest decyzją polityczną, a nie umocowaną w prawie i stanowi złamanie wymogów „Regulacji funkcjonowania prowincji” nr 5 z roku 2023 („Peraturan Daerah Provinsi” Nomor 5 Tahun 2023), ponieważ w dniu 7 listopada 2023 roku, John Wempi Wetipo, zastępca ministra spraw wewnętrznych powołał jedynie 34 członków MRP, podczas gdy swą funkcję powinno pełnić 42 członków tej izby.

ECHA POLITYKI PODZIAŁU PAPUI NA NOWE PROWINCJE I REGENCJE: ZABÓR TRADYCYJNYCH ZIEM PLEMIENNYCH NA RZECZ ADMINISTRACJI

Podział Papui na kolejne prowincje wiąże się koniecznością budowy nowych biur dla administracji. Często ma to negatywne skutki, czego objaw oglądany właśnie jest na terenach ludów Wouma i Walesi, których członkowie doświadczyli zaboru należących do nich ziem o powierzchni 108 hektarów. Arbitralne wywłaszczenie nastąpiło celem zabezpieczenia gruntów pod budowę biura gubernatora nowopowstałej prowincji Papua Górska (Papua Pegunungan).

Prabowo Subianto Mukti Wibowo, przedstawiciel grupy mediacyjnej Indonezyjskiej Komisji Praw zapowiedział wnikliwą analizę i dyskusję w tej sprawie na terenie regencji Jayawijaya w dniach 4-6 października 2023 roku.

Komisja wydelegowana przez indonezyjskie władze spotyka się z silnym oporem, bowiem reprezentanci ludów Wouma i Walesi pragną, by ich ziemia służyła celom rolniczym, tak aby istniejąca tutaj populacja mogła się wyżywić samodzielnie. Budowa budynków rządowych utrudni ten cel. Proponowana jest inna lokacja tych biur, jednakże sąsiednie ludy, takie jak Nduga i Lani mają podobne stanowisko wobec ewentualnego zajmowania ich ziem.

W OBRONIE TRADYCYJNYCH ZIEM PLEMIENNYCH

Grupa studentów i przedstawicieli społeczności tradycyjnych 13 listopada 2023 roku zorganizowała demonstrację przed biurem Działu Leśnictwa Prowincji Papua Barat Daya. Protest miał a celu skłonienie Ministra Środowiska i Gospodarki Leśnej Republiki Indonezji (Menteri Lingkungan Hidup dan Kehutanan Republik Indonesia), aby ten uchylił pozwolenie na wykorzystanie tradycyjnych ziem plemiennych przez spółki PT Mancaraya Argo Mandiri i PT Hutan Hijau Papua Barat.

Koordynatorem akcji był Yordan Malamuk, który reprezentował głos 27 rodów/podgrup plemiennych z trzech prowincji. W wywiadzie prasowym, udzielonym dla Tabloid Jubi w dniu 13 listopada 2023 roku powiedział: „Jako właściciele tradycyjnych ziem plemiennych stanowczo sprzeciwiamy się i odrzucamy pozwolenie, udzielające koncesji spółkom PT Mancaraya Agro Mandiri i PT Hutan Hijau Papua Barat”.

SĄD ADMINISTRACYJNY W JAYAPURZE ODRZUCIŁ POZEW CZŁONKÓW LUDU AWYU

W czwartek 3 listopada 2023 roku indonezyjski Sąd Administracyjny w Jayapurze (Pengadilan Tata Usaha Negara di Jayapura) odrzucił pozew ludu Awyu, dotyczący uchylenia pozwolenia na wykarczowanie lasu i założenia plantacji

olejowej na 36.096 ha ziem należących do rodu Woro z ludu Awyu. Kolegium sędziowskiemu przewodniczyła Meria Cinthia SH MH, a w jego skład wchodził Susup Klemen MH oraz Donny Poja SH. Plantacje olejowca gwinejskiego miałyby powstać w dystryktach Mandobo i Fofi w regencji Boven Digoel w Prowincji Papua Południowa (Papua Selatan), pozbawiając środków do życia ród Woro. Sędziowie uznali, że roszczenia ludu Awyu nie mają podstaw prawnych, podczas gdy sami Awyu twierdzą, że decyzja środowiskowa (izin kelayakan lingkungan) została wydana bez ich zgody.

W związku z powyższym Koalicja na rzecz Ocalenia Lasów Papuaskich Społeczności Tradycyjnych oraz adwokat – członek Koalicji na rzecz Obrony Praw Społeczności Tradycyjnych, zapowiadają apelację od wyroku Sądu Administracyjnego. Decyzję Sądu Administracyjnego (PTUN) skrytykował również Inny prawnik KPHAP Tigor Hutapea. Jako kwestię bardzo podejrzaną traktuje on list poparcia dla tej inwestycji, realizowanej przez PT Asiana Indo Lestari, ze strony Instytutu Społeczności Tradycyjnych Regencji Boven Digoel (Lembaga Masyarakat Adat Kabupaten Boven Digoel). Zdaniem Tigora Hutapei LMA nie ma jasnego statusu i nie reprezentuje ludu Awyu, więc Sąd nie powinien sugerować się opinią tej organizacji w kwestii wydawania wyroku.

Przed wydaniem wyroku Hendrikus Woro lider rodu Woro z ludu Awyu apelował do Kolegium Sędziowskiego Krajowego Sądu Administracyjnego w Jayapurze o uchylenie pozwolenia na założenie plantacji palmy olejowej na tradycyjnych ziemiach plemiennych. Ten obszar obejmuje 39.000 ziem należących do Awyu. Pozew reprezentując klan Woro miał swe uzasadnienie w tym, że egzystencja 300 członków rodu ściśle zależy od tego obszaru. Wycięcie tego fragmentu lasu deszczowego oznacza zagładę dla przyszłych pokoleń tej grupy.

Reprezentant Greenpeace Indonesia – świadczący pomoc prawną rodowi Woro przed wydaniem wyroku był optymistą, ponieważ spółka PT Indo Asiana Lestari nie była w stanie przedstawić

wiarygodnych dokumentów, potwierdzających prawo do ziemi. Podczas posiedzenia Greenpeace Indonesia oskarżyło instytucję wydającą decyzje środowiskowe – Amdal (Analisis Mengenai Dampak Lingkungan) jak i władzę Prowincji Papua o przygotowywanie pełnego planu wykorzystania tych obszarów, chociaż Solaiyen Tabuni, szef Działu Kompleksowych Inwestycji i Usług Zintegrowanych) zaprzeczył, jakoby była to prawda.

Decyzja Sądu Administracyjnego Jayapurze (PTUN Jayapura) o odrzuceniu pozwu ludu Awyu, walczącego o uchylenie decyzji o wydaniu pozwolenia dla spółki PT Indo Asiana Lestari spotkało się z krytyką prawnika Sekara Banjarana Aji'ego, reprezentującego Koalicję na rzecz Ocalenia Lasów Tradycyjnych Społeczności Papuaskich. Twierdzi on, że wykarczowanie, wypalenie i w efekcie założenie plantacji olejowca gwinejskiego na ziemiach ludu Awyu (doprowadzi do emisji CO2 powyżej 23 ml ton, co stanowi 5% szacowanej emisji tego związku chemicznego dla Indonezji na rok 2030. Decyzja ta jest dla niego niezwykle niezręczna i stanowi naruszenie „Rozporządzenia Sądu Najwyższego” nr 1 z roku 2023 o wytycznych dotyczących orzekania w sprawach środowiskowych (Peraturan Mahkamah Agung Nomor 1 Tahun 2023 tentang Pedoman Mengadili Perkara Lingkungan Hidup).

Podczas rozprawy sądowej lud Awyu wspierany był przez Indonezyjską Komisję Praw Człowieka (Komisi Nasional Hak Asasi Manusia Republik Indonesia), Indonezyjski Klub na rzecz Wolności Akademickich (Kaukus Indonesia untuk Kebebsan Akademik), specjalistów w dziedzinie zmian klimatycznych, Centrum Badań Prawa Zwyczajowego (Pusat Kajian Hukum Adat Djojodigoeno), Koalicja Wsi na rzecz Demokracji (Koalisi Kampung untuk Demokrasi Papua), wspomniane już Greenpeace Indonesia, a także ponad 258 organizacji cywilnych. Przed oblicze Kolegium Sędziowskiego (Majelis Hakim PTUN), Przewodniczącego Komisji Sądowej (Ketua Komisi Yudisial), Przewodniczącego Sądu Najwyższego (Ketua Mahkamah Agung) trafił nawet list otwarty od społeczności Indian Ka'apor z

Brazylii, wyrażających nadzieję, że Sąd Administracyjny przyjmie za priorytet dobro odwiecznych mieszkańców, a zarazem dobro całej planety.

INCYDENT O POTENCJALE KONFLIKTU MIĘDZYPLEMIENNEGO

Specyfiką, jak i sporym problemem w drodze do realizacji dążeń niepodległościowych w Papui Zachodniej są ciągle jeszcze występujące konflikty międzyplemienne (perang suku). Wkroczenie Regenta wraz z funkcjonariuszami aparatu bezpieczeństwa (TNI/Polri) do Topo (dystrykt Uwapa) w Regencji Nabire doprowadziło do eskalacji napięcia pomiędzy zamieszkującymi ten obszar społecznościami Mee i Lani. Incydent rozpoczął się od usunięcia słupa granicznego pomiędzy obszarami plemiennymi. Zginęło 2 członków ludu Mee. Opisywane wydarzenia miały miejsce 5 czerwca 2023 roku we wsi Urumusu w dystrykcie Uwapa.

Marko Okto Pekei, przewodniczący Tradycyjnej Rady Zwyczajowej Regionu Mee-Pago (Ketua Dewan Adat Wilayah Mee-Pago) twierdzi, że napięcia te, pomimo iż wygenerowało ofiary śmiertelne i straty materialne nie mają charakteru i dynamiki wojny międzyplemiennej. Nie ma tutaj wzajemnego obrzucania się gradem strzał na dużą skalę ani nie ma lidera (kepala perang), który zawsze w takim konflikcie przewodzi i bierze na siebie odpowiedzialność za przebieg wypadków. Ponadto w spór ten nie jest zaangażowana w całości ani jedna, ani druga grupa plemienna. Według Marko Okto Pekeia nieodpowiedzialna akcja kilku osób, gdzie w grę wchodzi zjawiska takie jak przemoc fizyczna lub seksualna, branie ludzi za zakładników, czy zadawanie im ran może szybko zaangażować większe rzesze ludzi i spowodować szybką ich mobilizację.

Ten konflikt również przyciągnął dużą uwagę w samej Papui i poza nią, dlatego też Przewodniczący Rady Zwyczajowej Regionu Mee apeluje do swej społeczności, aby nie kolportować dalej

niesprawdzonych informacji podawanych w niektórych mediach, oraz aby członkowie ludów Mee i Lani, żyjący w innych regencjach nie angażowali się w sprawę, celem jak najszybszego urzeczywistnienia działań rekonyliacyjnych. W przeciwnym wypadku dynamika charakteryzująca konflikt międzyplemienny może w istocie zaistnieć.

ŚWIATOWY DZIEŃ LUDÓW TUBYLCZYCH: LASY PAPUI NIE NALEŻĄ DO INDONEZJI

W czasie Światowego Dnia Ludów Tubyłczych 9 sierpnia 2023 roku oświadczenie w obronie zachodnioppauaskich lasów deszczowych wygłosiła Yokbeth Fele, dziennikarka Tabloid Jubi. Oświadczenie zatytułowała „Hutan Papua bukan hutan negara”, czyli „Lasy Papui nie są własnością kraju (Indonezji)”. Bardzo ostre słowa skierowane zostały ku władzom Zjednoczonej Republiki Indonezji (NKRI) w proteście przeciwko wdrażaniu Otsus Jilid II (Druga Edycja Programu Specjalnej Autonomii), DOB (Deareh Otonomi Baru – Polityka Tworzenia Nowych Okręgów Autonomicznych), oraz Pemekaran (Podział Papui na kolejne mniejsze prowincje). Pojawiły się również apele o uwolnienie więźniów politycznych. Nie zaskakuje zatem liczna obecność funkcjonariuszy aparatu bezpieczeństwa oraz przedstawicieli nacjonalistycznych bojówek indonezyjskich (ormas) podczas tego wystąpienia.

MASOWA UPRAWA CUKRU ZAGROŻENIEM DLA LASÓW ORAZ RDZENNYCH SPOŁECZNOŚCI W PAPUI ZACHODNIEJ

Jak poinformowała indonezyjska agencja informacyjna ANTARA, indonezyjski rząd przygotowuje milion hektarów ziemi w Papui dla inwestorów zainteresowanych budową cukrowni, które pomogą Indonezji osiągnąć samowystarczalność w zakresie produkcji cukru. Rewelacje na ten temat przekazał Andi Amran Sulaiman,

indonezyjski minister rolnictwa. Przekonuje on, że wysoka stawka „milionu hektarów ziemi”, pomoże Indonezyjczykom przyciągnąć wiele firm. „Jedna cukrownia może potrzebować od 20 do 40 hektarów ziemi, zapewniając wydajność 1200 ton trzciny cukrowej dziennie (TCD)” – to perspektywa zarysowana przez Sulaimana, po spotkaniu w Dżakarcie z Joko Widodo, prezydentem Indonezji.

Rysując entuzjastyczne wizje na przyszłość, Sulaiman przyznaje, że warunki środowiskowo-klimatyczne w Papui będą wiązały się z ponad dwukrotnie mniejszymi zbiorami trzciny cukrowej w przeliczeniu na hektar, niż ma to miejsce w Indiach. Mniejsza wydolność z pewnością przełoży się na większe powierzchniowo areały cukrowni w Papui. Przedstawiciele indonezyjskiego rządu milczą na temat tego, skąd mieliby wziąć tak duże powierzchnie wolnej ziemi w Papui Zachodniej, a także na temat społecznej i środowiskowej odpowiedzialności inwestycji. Jak pokazuje przykład plantacji palmy oleistej w Papui Zachodniej, takie inwestycje są nietransparentne pod względem ekonomicznym i prawnym, prowadzone są bez właściwych konsultacji i zgody rdzennych społeczności.

WALHI PAPUA ODRZUCA OŚWIADCZENIE INDONEZYJSKIEGO MINISTRA DS. INWESTYCJI W SPRAWIE NIKLU W PAPUI ZACHODNIEJ

Oświadczenie Bahlila Lahadalii, ministra inwestycji Indonezji (Szefa Rady Koordynacji Inwestycji – BKPM), który oznajmił, że Papua posiada tak wielkie zasoby niklu, że nie można pozwolić ich eksploatować wyłącznie inwestorom zagranicznym, spotkało się z krytyką Indonezyjskiego Forum na Rzecz Środowiska w Papui (Walhi Papua).

Walhi Papua zauważa, że deklaracje ministra składane są przy

zupełnym ignorowaniu praw rdzennej ludności Nowej Gwinei, Papuasów, który wzorem historycznego doświadczenia praktykowanego w Indonezji, zamierza sprowadzać inwestorów, którzy będą niszczyli lasy będące źródłem utrzymania miejscowej ludności.

„Rząd centralny chce skłonić duże firmy, zajmujące się eksploatacją ropy naftowej i gazu ziemnego, wydobywaniem niklu i produkcją oleju palmowego, do pojawienia się w Papui; indonezyjski rząd chce, aby Papua wypełniła się brudnymi i śmiercionośnymi inwestorami, których wpływ spowoduje poważne szkody dla lokalnego ekosystemu oraz zdrowia i źródeł utrzymania ludności” – to słowa przestrogi Maikela Peuki, dyrektora wykonawczego Walhi Papua z 13 września 2023 roku.

Autorstwo: Damian Żuchowski i Rafał Szyborski

Zdjęcia: ULMWP, „Free West Papua Campaign”, „Dzikie Życie”

Źródło: WolneMedia.net, „Latarnik Papuaski”, „Krew Papuasów”, „Free West Papua Campaign Poland”

ŹRÓDŁOGRAFIA

1. „Indonesia prepares 1 mln hectares for sugar factories in Papua”,
<https://www.farmlandgrab.org/post/view/31896-indonesia-prepare-s-1-mln-hectares-for-sugar-factories-in-papua>
2. „Kemendagri tak punya dasar hukum untuk tidak melantik 8 calon terpilih anggota MRP”,
<https://jubi.id/polhukam/2023/kemendagri-tak-punya-dasar-hukum-untuk-tidak-melantik-8-calon-terpilih-anggota-mrp/>
3. „Rencana pembangunan kantor Pemprov Papua Pegunungan menimbulkan konflik”,
<https://jubi.id/polhukam/2023/rencana-pembangunan-kantor-pemprov-papua-pegunungan-mengimbulkan-konflik/>
4. „News: IPWP meeting calls for urgent UN visit to West

Papua” ,

<https://www.ulmwp.org/news-ipwp-meeting-calls-for-urgent-un-visit-to-west-papua>

5. Robert Iroga, „Wale echoes disappointment with PMs self-determination statement at UNGA” ,
<https://sbm.sb/wale-echoes-disappointment-with-pms-self-determination-statement-at-unga/>

6. „27 marga dari tiga kabupaten di PBD desak Menteri LHK cabut izin 5 perusahaan” ,
<https://jubi.id/polhukam/2023/27-marga-dari-tiga-kabupaten-di-pbd-desak-menteri-lhk-cabut-izin-5-perusahaan/>

7. „Putusan PTUN Jayapura akan lenggalkan perusakan hutan masyarakat adat Suku Awyu” ,
<https://jubi.id/tanah-papua/2023/putusan-ptun-jayapura-akan-lenggalkan-perusakan-hutan-masyarakat-adat-suku-awyu/>

8. „Activists call on NZ govt to do more for West Papua” ,
<https://www.rnz.co.nz/international/pacific-news/503741/activists-call-on-nz-govt-to-do-more-for-west-papua>

9. Stefan Ambruster, „Why West Papuans are raising a banned independence flag across Australia, NZ and the Pacific” ,
<https://asiapacificreport.nz/2023/12/01/why-west-papuans-are-raising-a-banned-independence-flag-across-australia-nz-and-the-pacific/>

10. „Gugatan ditolak PTUN Jayapura, masyarakat adat Suku Awyu akan ajukan banding” ,
<https://jubi.id/tanah-papua/2023/gugatan-ditolak-ptun-jayapura-masyarakat-adat-suku-awyu-akan-ajukan-banding/>

11. „Dewan Adat Wilayah Meepago Nyatakan Konflik di Topo Bukan Perang Suku” ,
<https://jubi.id/polhukam/2023/dewan-adat-wilayah-meepago-nyatakan-konflik-di-topo-bukan-perang-suku/>

12. Agus Pabika, „Walhi Papua Soroti Klaim Bahlil Soal “Masih Banyak Nikel di Papua”, <https://suarapapua.com/2023/09/13/walhi-papua-soroti-klaim-bahlil-soal-masih-banyak-nikel-di-papua/>